

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

DEL BAIX EBRE AL SOLSONÈS

9ª Etapa : PRADES - MOLA DELS QUATRE TERMES - LA PENA - LES MASIES

14 de juny 1992

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	6 h
Prades. Inici de l'etapa.	7.45 h
Font del Mas de l'Espasa. Esmorzar.	8.45 h 9.15 h
Mola del Quatre Termes. Reagrupament.	10.30 h 10.45 h
Mirador de la Pena. Reagrupament.	12.30 h 12.45 h
Font del Deport. Reagrupament.	12.55 h 13.05 h
Les Masies (Poblet). Dinar.	14 h
Visita al monestir.	16 h
Sortida cap a Vilanova.	18 h
Vilanova i la Geltrú.	19.15 h

Notes.-

**** Esmorzarem a una hora de camí de Prades, a la font del Mas de l'Espasa.**

**** Dinarem a Poblet; els restaurants estan col·lapsats.**

**** Després de dinar està previst fer una visita al monestir.**

**** Si us plau, sigueu puntuals i respecteu els reagrupaments.**

SECCIÓ DE SENDERS

A.E.TALAIA

DEL BAIX EBRE AL SOLSONÈS

9ª Etapa : PRADES - MOLA DELS QUATRE TERMES - LA PENA - LES MASIES

14 de juny 1992

Avui fem l'última etapa d'aquest curs amb un itinerari de primera categoria: la travessada de les Muntanyes de Prades des de la vila comtal de Prades fins arribar a les envistes del monestir cistercenc de Santa Maria de Poblet. Sortirem del poble de Prades, situat a uns 950 metres d'altitud, i de moment pujarem una mica per arribar al mas de l'Espasa (1130 m), ara en ruïnes. Tot seguit el camí travessa els Plans de Pagès fins assolir el coll dels Costers d'en Perroï (1049 m) i a partir d'ací, transformat en un viarany, va seguint el traçat de la carena amb magnífiques panoràmiques sobre la vall del riu Brugent i el bosc de Poblet. Després de travessar el coll de la Caldereta (1046 m) i el de la Cova Fumada (1121 m) arribarem al pla de la Mola d'Estat o dels Quatre Termes (1135 m), punt culminant de l'etapa.

La Mola dels Quatre Termes, dita així perquè en ella conflueixen els termes municipals de Prades, Vimbodí, Rojals i Mont-ral, és un excel·lent mirador sobre les Muntanyes de Prades i les rodalies. Després de descansar una estona començarem el llarg descens vers Les Masies. De moment baixarem fins al coll del Clot del Llop (1060 m) on abandonarem el GR-7-1 que segueix cap a Rojals i continuarem per la variant GR-7-1-4 que ens portarà al coll de la Creu de l'Ardit (1010 m) i al balcó de la Pena (1000 m) que és un altre magnífic mirador, aquesta vegada sobre la part occidental de la Conca de Barberà.

Uns metres per sota del mirador trobarem la font del Deport on ens podrem refrescar una mica abans de seguir la davallada. Després d'una forta baixada per un tallafocs assolirem el collet de la Vena (680 m) on deixarem el GR per agafar un sender de petit recorregut, senyalitzat amb marques grogues i blanques, que ens farà arribar a Les Masies (550 m), indret on finalitzarem l'etapa.

SANTA MARIA DE POBLET

Situació geogràfica i història.

El monestir cistercenc de Santa Maria de Poblet és arrecerat al vessant septentrional de la serra del Roquerol, que constitueix un dels darrers contraforts de les muntanyes de Prades. Es troba a uns 500 metres d'altitud, sota els tossals de la Pena, de l'Àguila i de Roca-roja, que ultrapassen en altura el miler de metres. L'indret és ric en aigües, tant per les nombroses fonts que hi brollen (fonts de Sant Bernat, de la Mineta, de la Nerola, i les medicinals del Ferro

i de la Magnèsia), com pel fet de trobar-se a la confluència del Riu Sec, el barranc de Castelfollit i el riu de Pruners, que passa a fregar els murs de l'abadia. Al segle XVIII, el pare Jaume Finestres en la seva obra *Historia del real monasterio de Poblet* descrivia magníficament el paisatge on deia ".... els aires són saludables, el cel alegre, els seus fluxos temperats, si bé la seva temperatura és molt freda a l'hivern". El cenobi és enclavat dins del terme municipal de la vila de Vimbodí, en la seva part oriental, i a tocar el de l'Espluga de Francolí.

L'etimologia del topònim *Poblet* s'ha de cercar en l'adjunció del sufix *-etum*, que indica "col·lectivitat" d'allò expressat per l'arrel del mot llatí *populus* en la seva accepció d'"alber". Així, doncs, *Poblet* vol dir "lloc d'àlbers" o "albereda", arbre d'altra banda, de molt antiga implantació en aquest indret. També la llegenda vol que l'origen es degui a un eremita anomenat Poblet, famós per la seva espiritualitat, que vivia al lloc conegut per Lardeta, enclavat a les terres que avui ocupa el monestir. Malgrat la manca de fonament d'aquesta llegenda, a les darreres excavacions fetes al monestir, en l'anomenada torre de les Armes, han aparegut vestigis de construccions precistercenques que fan pensar en la possibilitat d'assentaments anteriors, si bé, probablement, es tracta d'una villa romana. La construcció no hi fóra aliena si considerem la forta romanització de la comarca i el pas proper de la Via Aurèlia que unia Tarragona amb Lleida.

A banda del paisatge, d'innegable bellesa, Poblet té per a Catalunya i per a la resta dels països que constituïren la Confederació catalano-aragonesa una especial significació, pel fet d'haver esdevingut, per decisió del rei Pere el Cerimoniós, panteó reial de la dinastia. El monestir, construït amb el favor comtal i reial, forma un bell conjunt arquitectònic, declarat monument històric-artístic per l'ordre reial del 13 de juliol de 1921. L'església, part fonamental i destacada d'aquest conjunt fou elevada al rang de basílica pel papa Joan XXIII.

El 1151 el comte Ramon Berenguer IV (1131-62) féu donació a l'abat Sanç del monestir de Fonfreda, prop de Narbona, d'unes terres a la Conca per tal de bastir-hi un monestir cistercenc *per al servei de Déu*. La fundació del que havia d'ésser el monestir de Poblet suposava al comte repoblar i rompre unes terres que, buides i ermes, constituïen un gran desert en els nous dominis, entre la Catalunya Vella i les recentment conquerides ciutats de Tortosa (1148) i de Lleida (1149), alhora que, en l'ordre espiritual, es reforçava el paper de la restaurada seu metropolitana de Tarragona (1118) enfront de l'arquebisbat de Narbona.

L'abat Guerau (1153-54), el 1153, formà la primera comunitat plenament constituïda a Poblet. Els primers anys, però, les dificultats en la colonització agrícola d'unes terres abandonades de temps feien del tot insegur l'assentament definitiu dels monjos. Per aquesta raó, el 1155, l'arquebisbe de Tarragona, Bernat Tort, i Ramon Berenguer IV cediren a l'abat Grimoald (1155-58) el lloc de Doldellops, una propietat a la vora del Francolí, al terme de Valls, amb bones terres de conreu i un molí. Un any més tard, el comte junt amb un grup de nobles féu cessió al monestir del Mas de Bas, al terme de Garcia.

A poc a poc, la comunitat anà arrelant alhora que incrementava el seu patrimoni per donació de fidels o bé per compra. La terra era treballada directament pels monjos i pels conversos (nom que rebien al Cister els llecs). Els primers s'ocupaven de les terres més properes del monestir mentre que els conversos treballaven les més separades, que organitzaven en granges. Una granja era, segons l'organització cistercenca, una unitat d'explotació agrària vinculada al monestir, però de vida força independent. La constituïen un grup de conversos, al capdavant dels quals hi havia el *granger*, que era el convers que dirigia l'explotació i donava comptes al *cellerer* o administrador general del monestir. La manca de braços menà que poc a poc també s'hi integressin jornalers i esclaus sarraïns.

A la darreria del segle XII, Poblet tenia ja un nombre considerable d'aquestes granges, com les de Milmanda, Mitjana, Castellfolit, la Pena, el Tillar i Riudabella a la Conca de Barberà; la de Doldellops a l'Alt Camp; les de Cèrvoles i de la Novella a les Garrigues; la de Barbens a l'Urgell; Tordera i Rocaverd a la Noguera; les d'Utxesa, d'Avinganya i la Torre de Ferran al Segrià; i les de Viverol i d'Estopanyà a la Llitera.

Poblet organitzà també un altre tipus de domini territorial. Era el que es fixava amb un cap de família per un contracte d'establiment o emfiteusi; amb ell, l'agricultor tenia el domini útil de les terres lliurades en tinença, mentre que el senyor, en aquest cas el monestir, conservava el domini directe i cobrava un cens en diners o en parts estipulades de les collites. Els conreus pobletans eren els típics de l'època: cereals, oliveres, hortalisses, vinya i plantes tèxtils. També la ramaderia tenia una importància considerable en l'economia del monestir; els ramats d'ovelles i de cabres fornien els monjos de carn, llet, llana, formatge i pergamí.

El segle XIII es caracteritza per un canvi d'orientació en el domini territorial del monestir. La poca rendabilitat en l'explotació directe de les terres, per la manca cada vegada més acusada de conversos, féu que Poblet adquirís sota els abats Arnau de Filella (1215-20); Ramon d'Hos-talric (1221-24) i Ramon de Cervera (1224-29), un seguit de drets senyorials per molts pobles i termes de les comarques veïnes. Poc després del primer quart de segle, Poblet exercia dominis senyorials sobre Vimbodí, Vinaixa, Vallclara, el Vilosell, la Pobla de Cèrvoles, Verdú, Montsor, Montblanquet, Ruffa, Bellcaire d'Urgell, Juncosa, els Torms, el Soleràs i Corregó. L'abat Ponç de Copons (1316-48), per tal d'alleugerir la crisi econòmica provocada pel seu gran impuls constructor, encara amplià aquests dominis senyorials (que mai no foren feudals) sobre les viles. En la seva esplendor, Poblet estengué la seva jurisdicció per un total de set baronies, posseï una seixantena de pobles i nomenava els batlles d'una desena de viles que depenien del monestir.

Ja al segle XII, Poblet tenia un **hospital de pobres**. Bastit per l'abat Hug (1166-81), o bé pel seu successor l'abat Esteve (II) (1181-85), es documentalment citat el 1185 quan Berenguer d'Agramunt i la seva esposa Sesterona feren donació d'un cens a favor de la dita institució. El

1207, Bernat de Granyena féu construir un nou hospital que dotà amb terres, molins i drets que posseïa a Tàrraga i a Belianes.

La **biblioteca** del monestir esdevingué aviat important. En el seu origen era formada per obres litúrgiques, bíbliques, patrístiques i consuetes que es devien a còpies que els primers monjos s'havien endut de l'abadia de Fontfreda. Més tard, cap als segles XIV i XV, en què diversos monjos pobletans eren per diferents universitats europees estudiant o bé ensenyant, hi havia obres de dret, de filosofia, de teologia escolàstica, així com també clàssics llatins.

La donació d'obres que el 20 d'agost de 1380 féu el rei Pere III constituïa, tal com constava a l'entrada de la biblioteca, la *Libraria illustrissimi Petri regis Aragonum tertii*. Contenia valuosos llibres d'història, que havien de ser el complement documental als panteons reials per tal d'enaltir les gestes de la dinastia comtal. Al segle XVII, en temps del segon abadiat d'Antoni Rosell (1677-80), el virrei de Nàpols Pere Antoni d'Aragó, de la nissaga dels Cardona, també féu donació de la seva important i quantiosa biblioteca. Constava d'uns quatre mil volums, entre manuscrits i obres impreses, que s'installaren en una trentena d'armaris de l'antiga sala de monjos (avui sols en resten escasos volums dispersos per diferents biblioteques del país).

Cal destacar, entre les obres que servava la biblioteca monàstica, la còpia que el 1343 féu fer l'abat Copons de la *Crònica de Jaume I*. És la més antiga que es conserva redactada en català; avui es troba a la Biblioteca Universitària.

La vitalitat espiritual de Poblet i l'ajuda atorgada pel rei Alfons el Cast al cenobi, mogueren, des d'aviat, a fer noves fundacions. El 12 de maig de 1194, tretze monjos de Poblet fundaren el monestir de Piedra (Aragó), del qual fou primer abat Jofre de Rocabertí. El 1233, una altra comunitat de la Conca s'instal·lava a Benifassà. Poc després, arran de la conquesta de Mallorca pel rei Jaume I, els monjos de Poblet s'establiren a les Illes tot fundant, el 1239, el monestir de Santa Maria la Reial. El 1282, Poblet rebé d'Alfons II el priorat-hospital de Sant Vicenç de la Roqueta (València), per permuta sobre els drets que el monestir tenia sobre el castell i la vila de Piera, a la comarca de l'Anoia. Més tard, el 1311, l'abat de Poblet Pere Alferic (1302-11), rebé de Sibilla de Saga una propietat extramurs de Barcelona prop del portal de Sant Antoni. L'any següent, hom hi havia fundat ja el priorat de Santa Maria de Nazaret.

Al començament del segle XVI, Ferran el Catòlic posà sota la tutela de Poblet el petit santuari de la Mare de Déu del Tallat, a la divisòria de la Conca de Barberà i les comarques de la Segarra i de l'Urgell. A partir d'aquell moment, l'any 1509, aquella capella que havia administrat Ramon de Llorac, senyor de Solivella, la rebia l'abat Domènec Porta (1502-26), el qual la convertiria en priorat on residí una petita comunitat fins el 1822.

Després de llargues controvèrsies, el 1616 va crear-se la Congregació Cistercenca d'Aragó, a la qual s'oposaven la comunitat de Poblet i el seu abat Simó Trilla (1602-23). Aquesta creació suposava perdre la vinculació directe amb l'abat de Cîteaux, i passar a dependre d'un vicari general nomenat per la Congregació alhora que la dignitat de l'abat deixava de ser perpètua per esdevenir quadriennal. Amb la mort de l'abat Trilla l'any 1623, Poblet hi fou inclòs.

L'especial vinculació de Poblet a la monarquia i els alts càrrecs de govern encomanats als seus abats feren que totes les lluites esdevingudes al país tinguessin la seva repercussió al monestir. Durant la guerra civil contra Joan II, l'abat Miguel Delgado (1458-78) defensà les lleis del Principat enfront del rei, però quan les coses es van complicar, passà al bàndol reial, deixant el monestir sota l'autoritat d'un vicari, ja que la comunitat es mostrava favorable als consellers de Barcelona.

En temps de la Guerra dels Segadors, l'abat Rafael Llobera (1640-44 i 1648-52) es posà al costat de la Generalitat contra Felip IV de Castella, malgrat estar dividida la comunitat. El cenobi sofrí els estralls de la guerra i deixà de percebre moltes rendes per la misèria i la devastació en els seus dominis. El 1651, el monestir féu costat a la pagesia que, indignada, s'alçà contra els francesos; fra Pere Llobera, nebot de l'abat, i fra Bernat Llop, hi participaren comandant partides contra Prades.

L'abat José Tresánchez (1700-04) reconegué, el 1701, l'autoritat de Felip V en l'entrada que aquest féu a Barcelona el 2 d'octubre d'aquell any. Pel contrari, quan l'arxiduc Carles fou proclamat rei el 1703, el nou abat Francesc Dorda (1704-08) es mostrà gran entusiasta de la causa austriacista, acceptant fins i tot càrrecs polítics. Durant la Guerra de Successió, l'abat Dorda fou nomenat bisbe de Solsona i el monestir passà per moments de perill, salvats gràcies al bon fer del nou abat Josep Escuder (1713-18).

Al segle XIX, després de l'espoliació dels francesos del 1809, arribà l'exclaustració monàstica el 1835. Aquell any, el monestir comptava amb un total de 69 religiosos, 58 eren monjos, i els 11 restants, llecs i donats. A partir d'aquella data el cenobi restà bandonat i obert al pillatge i a la devastació. El 1843 les despulles reials foren traslladades a Tarragona, i quan, el 1849, la Comissió de Monuments Històrics i Artístics se'n féu càrrec l'interior de l'abadia ja era un munt de runa. La reconstrucció del cenobi fou promoguda, en gran part pel diplomàtic i financer Eduard Toda i Güell, que motivà l'interès vers el monument. Fruit de la seva iniciativa fou el Patronat de Poblet (1930), que va tenir continuïtat amb la Germandat de Poblet, que fou fundada l'any 1945.

DETALL CAPÍTELL GRAN DORMITORI.

La restauració monàstica fou possible des del 1940, quan l'abat primer del Cister, Edmon Bernadini vingué a Catalunya a establir quatre monjos italians que retornaren la vida conventual a Poblet, sota el comandament del prior Joan Rosavini. Avui, la comunitat torna a ser arrelada en aquesta Conca de Barberà on fa vuit segles bastí el seu monestir, i on la trentena de monjos que ara la componen continuen l'obra iniciada el 1153 per aquells dotze religiosos procedents de Fontfreda.

El conjunt monumental

El conjunt monumental del **monestir de Poblet** es disposa en tres closos successius parcialment encerclats per un mur emmerletat. El primer, en entrar, és el de construcció més recent, les edificacions del qual daten de mitjan segle XVI. En el segon recinte, al qual s'accedeix per la **Porta Daurada**, hom troba, al voltant d'una gran plaça irregular, l'**Hostaleria**, l'**Hospital de Pobres**, la **capella de Santa Caterina** i la **Bosseria**. El tercer clos és fortificat i tanca el **Palau Reial** i l'abadia pròpiament dita amb l'església, el claustre i altres dependències.

Al primer recinte d'edificacions es desenvolupava, en l'època de major esplendor del cenobi, la vida industrial i agrícola necessàries per a la bona marxa del monestir. Hom hi entra per la **porta de Prades**, obra de l'abat Ferran de Lerín (1531-45), darrera la qual hi ha la **Porteria Vella**, avui no utilitzada. Les edificacions d'aquest espai eren magatzems, habitatges dels jornal·lers i d'altres treballadors vinculats al monestir i a les seves possessions, alhora que tallers, abeuradors, pous, etc. construïts per l'esmentat abat i per un dels seus successors, l'abat Joan de Guimerà (1564-83).

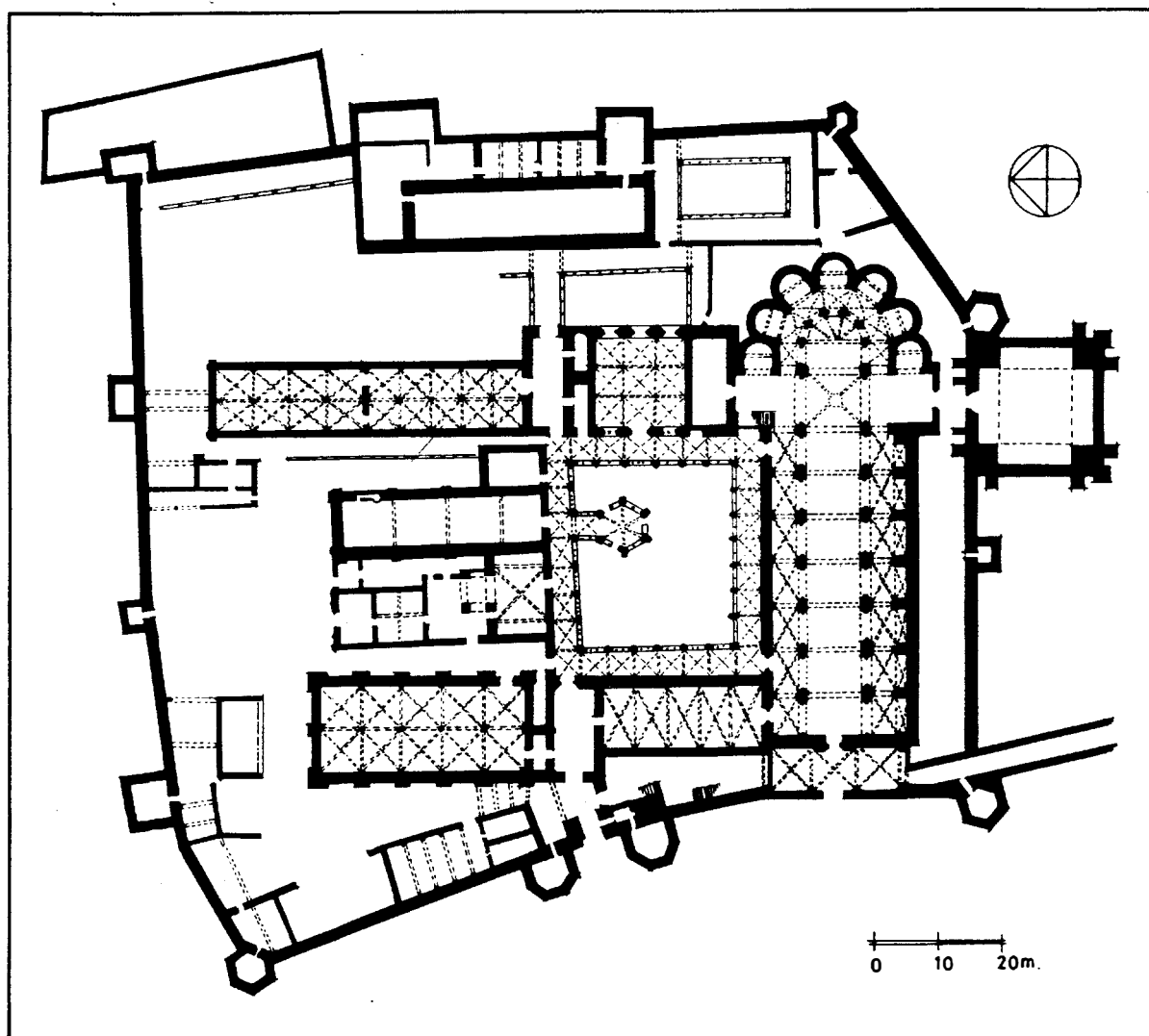
També dins d'aquest sector, i a la dreta de la Porta Daurada, hi ha la **capella de Sant Jordi**, que féu bastir el rei Alfons el Magnànim des de Nàpols, sota la triple advocació de la Mare de Déu del Roser, de Sant Miquel i de Sant Jordi. Construïda el 1452, en temps de l'abat Bartomeu Conill (1437-58), és un bell exemple d'arquitectura gòtica, d'una sola nau amb absis pentagonal, i és coberta de volta estrellada de fines ogives. A la façana es destaca l'acurada ornamentació escultòrica de la portada, on hom aprecia sengles escuts reials d'Aragó i de Nàpols, així com el de l'abat constructor.

La **Porta Daurada**, en forma de cancell, dóna accés al segon clos monàstic. És fortificada amb espitlleres i matacans sota els quals es veuen els escuts de la Corona Catalano-aragonesa, de Sicília i de Castella. Fou bastida en temps dels abats Miguel Delgado (1458-78) i Juan Payo Coello (1480-98). El 1564, amb motiu d'una estada que Felip II de Castella féu al monestir, les plaques de bronze d'aquesta entrada es recobriren de fulls d'or, d'on prové el nom pel qual és coneguda actualment.

A la plaça major, al bell mig del segon recinte monàstic, es destaca la **capella de Santa Caterina**. Obra romànica tardana, consagrada el 1250, era l'església del nou **Hospital de Pobres** i pelegrins, bastit el 1207 amb les deixes de Bernat de Granyena. Les restes d'aquest hospital, encara avui, les veiem a mà esquerra de dita capella. També cal fer esment del que foren les antigues dependències administratives o **Bosseria** del monestir, que hi són contigües. A la part posterior de la capella de Santa Caterina i quasi davant la **Porta Reial**, s'alça l'esvelta creu de l'abat Joan de Guimerà (1564-83), obra de bella factura gòtica.

En travessar la **Plaça Major** s'arriba al recinte fortificat que tanca el nucli principal del monestir on avui radica tota l'activitat del cenobi. Tot aquest conjunt prengué la forma definitiva amb el mur que l'envolta, fet construir pel rei Pere el Cerimoniós arran d'una visita que hi

féu en 1366, davant el perill d'un atac de les tropes de Pere el Cruel de Castella. L'obra fou bastida sota la supervisió de fra Guillem de Guimerà, comanador hospitaler de l'Espluga de Francolí, després de vèncer la forta oposició de les poblacions veïnes de Prades i de Vimbodí, com també la dels veguers de Montblanc, Cervera i Lleida, que amb l'esmentada fortificació es creien perjudicats.

El perímetre de la **muralla** és de 608 metres, l'altura d'11 metres i el gruix de 2 metres. És protegida per merlets quadrats amb espitlleres, per un camí de ronda (sols trencat en el sector de la nova sagristia, segle XVIII, i en el de les anomenades **Cases Noves**) i per torres de planta quadrada o poligonal que s'alcen uns deu metres per sobre del mur. La seva construcció fou molt llarga ja que fins ben entrat el segle XV no quedà enllestida. El conjunt és format per un total de **13 torres**, dues de les quals flanquejant la **Porta Reial**, constitueixen un dels més bells exemplars medievals d'arquitectura militar catalana; de planta hexagonal i irregular són fetes a l'exterior de pedra tallada. Els matacans i espitlleres que les coronen contribueixen a la seva equilibrada proporció. Si des de la Porta Reial iniciem el recorregut del mur en direcció nord trobem, successivament, la **torre del Prior**, la **de l'Oli**, la **dels Banys**, una d'innominada, la **de les Cases Noves**, actualment amagada dins d'aquesta construcció del segle XVIII per a estatge dels monjos jubilats, la **de les Armes**, la **de Sant Esteve**, la **dels Boigs** o de la **Infermeria**, la **de les Hòsties** o del **Cardenal**, una de mig enderrocada també innominada, i la **de la Sabateria**. Aquesta darrera i l'esmentada torre del Prior enmarquen el llenç del mur occidental que dona a la Plaça Major.

Cal notar que a la planta baixa de la torre de Sant Esteve hi ha la capella romànica de **Sant Esteve**, construïda a la fi del segle XII amb una deixa de l'ex-abat i bisbe d'Osca Esteve (I) (1160-65). D'una sola nau de reduïdes dimensions i volta de canó lleugerament apuntada, és feta de carreus força irregulars i ben distribuïts. Com a únic punt de llum té una finestra de doble esqueixada al llenç de llevant. Hom creu que era l'església de l'antiga infermeria, a la qual era adossada. La part superior d'aquesta torre de Sant Esteve i la contigua de les Armes s'han adequat recentment (1979-81) per instal·lar-hi l'arxiu de l'ex-president de la Generalitat Josep Tarradellas.

L'església fou bastida en temps del rei Alfons I (1162-96), el qual amb la seva decidida ajuda contribuï a la consolidació del cenobi. És de planta basilical amb tres naus, creuer en forma de creu llatina i l'absis mirant a orient com era habitual. La nau central, de 28 metres d'alçària, és coberta amb volta lleugerament apuntada, de regust encara romànic, reforçada per set arcs torals, que arrenquen de les semicolumnes adossades als pilars cruciformes que separen les naus. Les laterals tenen 18 metres d'alçada i són cobertes amb voltes de creueria gòtica. La **nau de l'Epístola** amb set capelles col·laterals entre els contraforts fou refeta en temps de l'abat Ponç de Copons (1316-48), el qual també inicià la construcció del finíssim i característic **cimbori** vuitavat, que recentment, el 1978, ha estat restaurat per l'arquitecte Joan Bassegoda i Nonell. També a aquest abat cal atribuir la construcció de l'atri o galilea que dona accés a l'església i que separa la porta barroca oberta pel duc de Cardona al segle XVII, al mur exterior, de la veritable porta que dona entrada a l'església.

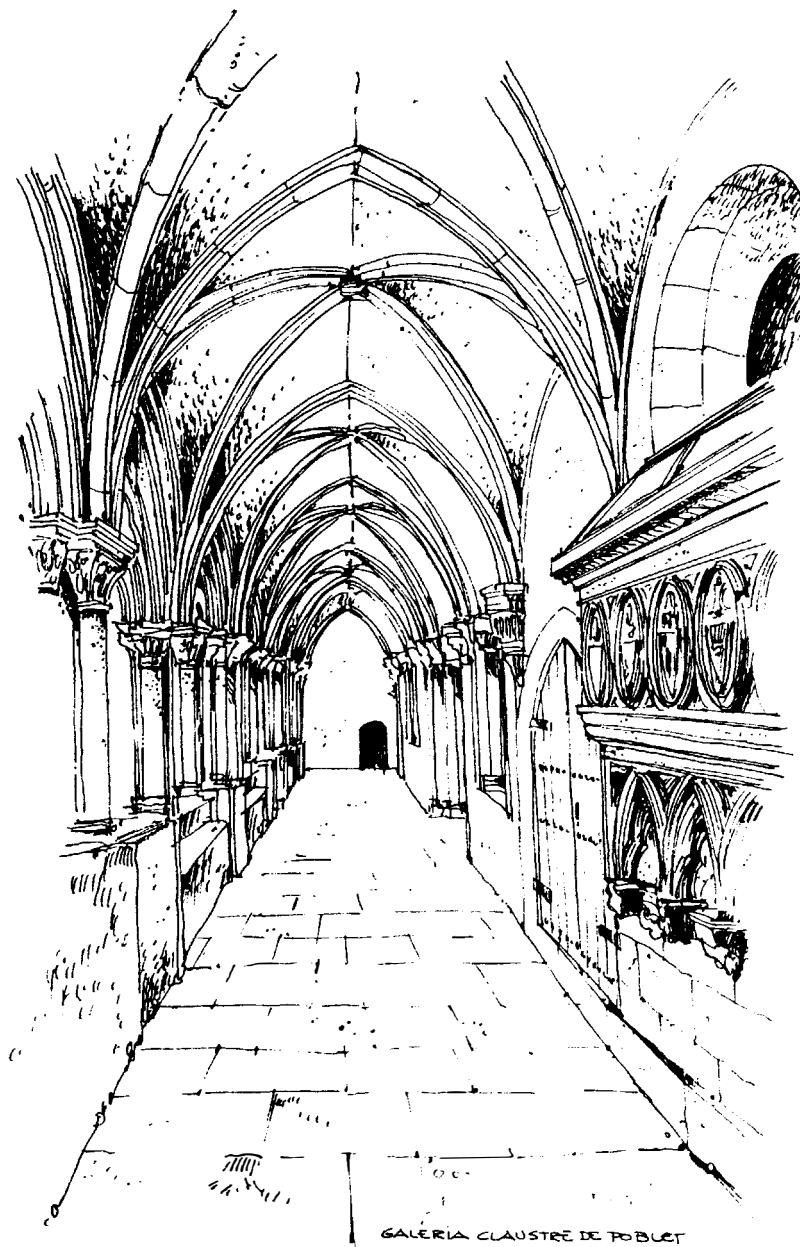
L'absis és ornat amb una elegant girola amb cinc capelles radials que l'allunyen substancialment de l'austeritat cistercenca. Als extrems del creuer hi ha sengles petites absidioles. L'església és il·luminada per finestres obertes als murs laterals de la nau central a l'absis i per la rosassa del llenç de ponent.

En el presbiteri, emmascarant la girola, s'alça el refinat **retaula** renaixentista d'alabastre obrat, en 1527-29, per l'escultor Damià Forment per encàrrec de l'abat Pere Queixal (1526-31). Incomprensions i incompliments en algunes clàusules del contracte provocaren un sorollós plet que portà a la deposició de l'abat Queixal, el qual morí empresonat al castell de Xativa el 1534. El conjunt, ben restaurat, ens mostra la seva exquisida factura primitiva, malgrat les mutilacions que té a la predella i a les fornícules de la part mitjana. Cal destacar la imatge de la Verge, sota l'advocació de la qual és posat el monestir, i les imatges del Crist gloriós i del Crist crucificat que són a la part superior.

Ambdós costats del creuer són travessats per sengles arcs molt rebaixats que fan de suport del **panteó reial** de la dinastia catalano-aragonesa, segons disseny exprés de Pere el Cerimoniós. Les tombes, com una gran part de les dependències monàstiques foren restaurades a partir del 1940 per l'escultor Frederic Marès. A la banda del nord hi ha les tombes de Jaume I, de Pere el Cerimoniós, de les seves tres mullers, Maria de Navarra, Elionor de Portugal i Elionor de Sicília, i de Ferran el d'Antequera. A les de l'altre costat, Alfons el Cast, Joan II l'Amador de la Gentilesa, les seves dues mullers Marta d'Armanyol i Violant de Bar, i els pares de Ferran el Catòlic; cal, però, no oblidar les tombes d'Alfons el Magnànim i de Martí l'Humà, que junt amb d'altres membres de la dinastia reposen també a Poblet.

Al costat del nord de l'església se situa el **claustre major** del monestir, trencant així el costum dels claustres cistercencs, que normalment s'erigien a migdia, com és el cas del de Santes Creus a l'Alt Camp. L'ala més antiga, de l'inici del segle XII, és la col·lateral al mur de l'església; és de factura romànica, si bé la coberta ja és ojival. Té les arcades agrupades de dues en dues descansant sobre columnes, sota uns grans arcs de descàrrega apuntats. Les tres galeries

restants, ja netament gòtiques, no són més que una evolució tipològica de la primera ala. A la galeria del nord, davant del refectori, i a la part de dins del claustre hi ha el tradicional lavabo dels cistercencs, erigit, com la primitiva ala, en estil romànic.

A la part oriental del claustre major, al costat de l'escala que puja al dormitori dels monjos, es troba la **sala capitular**. S'hi entra per una porta romànica amb arcs i columnes en gradació, flanquejada per dues finestres geminades per a permetre l'assistència dels novicis a les assemblees des de fora. És un espai quadrangular dividit en nou trams de creueria, sostinguts entre els murs i quatre columnes centrals vuitavades, esveltes i amb capitells excel·lents. A terra hi ha esculpides les lloses sepulcral d'una gran part dels abats perpetus del monestir. Constitueix, potser, l'estança més harmoniosa i equilibrada de tot el conjunt monàstic.

Des de la galeria septentrional del claustre hom accedeix al refectori, a la cuina i al calefactor. El **refectori**, bastit al segle XII, és de planta rectangular i cobert per una volta de canó apuntada amb arcs torals de secció quadrada. És un espai sobri i ben il·luminat per les finestres

que s'obren als seus murs. El **calefactor**, a tocar del refectori, és un reduït espai d'estructura romànica, construït a la mateixa època que el primer, on els monjos d'altre temps s'escalfaven durant els crus dies d'hivern.

Pel locutori dels monjos, a l'angle nord-est del claustre major, es passa a la **biblioteca**. L'espai, erigit al segle XIII per tal d'instal·lar-hi el **scriptorium**, fou transformat en biblioteca en temps de l'abat Pere Virgili (1688-92), on ubicà els llibres donats per Pere Antoni d'Aragó. De reminiscències romàniques, és clarament d'estil ogival.

El **dormitori** dels monjos és bastit damunt la biblioteca i sala capitular. És un ampli espai rectangular de 87 m de llargària per 10 d'amplada, on es puja per l'escala que hi ha a la galeria oriental del claustre, al costat de la sala capitular. L'edificació fou erigida arran de la clàusula testamentària de 200 morabatins que el 1243 deixà Berenguer de Puigvert. En aquesta construcció del segle XIII, a diferència de les contemporànies del pis inferior, s'adoptà la coberta típicament catalana de l'embigat de fusta a dos vessants sobre dinou arcs de diafragma. Així hom evitava el pes, alhora que alleugeria les empentes laterals. Els arcs de diafragma reposen sobre mènsules de regust arabitant; la secció dels arcs és rectangular amb un petit bordó a cada aresta.

A l'angle nord-oest del claustre s'obre la **porta romànica**, del segle XIV, que bastida per l'abat Copons dona accés al claustre major des de l'atri d'entrada o **sala de l'Abat Copons**. Aquest atri és un reduït espai, de carreus ben tallats i volta de creueria ogival. Des d'ací, hom accedeix al **celler**, que és cobert amb voltes de creueria que reposen sobre pilars vuitavats. Sempbla que aquesta estança anteriorment fou refectori de conversos, puix que consten documentalment les deixes que per a la seva construcció feren Arnau de Timor el 1225 i Guillem de Guàrdia el 1234. Per sobre de la sala de l'Abat Copons i del celler corre l'anomenat **dormitori dels monjos jubilats**, si bé no està clar que aquesta fos la seva utilització. Igual que el dormitori gran, és cobert amb teulada a doble vessant sostinguda per arcs de diafragma. Aquesta sala avui ubica part del Museu.

Al començament del segle XV, en temps del rei Martí, sobre les construccions de l'abat Copons, de l'ala de ponent del claustre i de la galilea de l'església, hom inicià la construcció del **Palau Reial**. L'obra, del més bell estil gòtic flamíger, restà inacabada i no s'utilitzà mai com a habitatge reial. El 1965, fou restaurat i s'adaptà per ubicar-hi diferents sales del Museu.

El rei, quan anava a Poblet, s'allotjava a les **Cambres Reials**, que eren situades darrere la sala capitular, sota la torre de Sant Esteve i de la Infermeria. Al seu costat, el **claustre romànic de Sant Esteve**, de la mateixa època que la capella del mateix nom, ens evoca la senzillesa i l'austeritat de les primeres construccions monàstiques.

A la banda nord-occidental del terme de Vimbodí es troba el despoblat de **Torrelles**, on consta documentalment l'existència en el segle XIII d'un **castell de Torrelles** a redòs del qual es degué formar un petit nucli de població. Situat al límit del terme de Vimbodí, Poblet maldà per adquirir-ne el domini, de manera que el 1260 l'abat Arnau de Preixens comprà per 470 morabatins els drets que Ramon de Corbella, cavaller de l'Espluga de Francolí, tenia en l'esmentat castell. El 1410 el monestir hi obtenia la total jurisdicció, civil i criminal, per compra al rei Martí. Al segle XVIII encara era poblat; avui només és el nom d'una partida del terme municipal de Vimbodí.

A la banda meridional del municipi, als vessants septentrionals de les Muntanyes de Prades, situada a 882 metres d'altitud en el bosc de Poblet, es troba l'antiga granja cistercenca de

GOIGS EN LLOANÇA DE NOSTRA SENYORA DE POBLET

Causa de nostra alegria:
Mare pia
de Poblet, o gran Senyora,
siau nostra protectora.

En lo lloc dit la Lardeta,
molt perfeta
vida feia un ermità,
dit Poblet, i un moro va
en estreta
presó en Ciurana el tancà,
d'ahont lo lliuràreu Maria.
Mare pia...

A Poblet, per Vós lliurat
condonat
va ser aqueix territori,
i amb llums del cel ben notori
fou mostrat,
que baix son eremitori,
temple per Vós, Déu volia.
Mare pia...

Lo quart Ramon Berenguer,
fort guerrier,
los moros d'aquí llançà,
i en honor vostre fundà
del Cister,
un Monestir que dotà
amb terres de gran quantia.
Mare pia...

Lo gran Pare Sant Bernat,
abrasat
en vostre tan dolç amor,
del Comte vist lo fervor
de bon grat
acceptà per vostre honor,
eix lloc que aquell li cedia.
Mare pia...

De Fontfreda aquí passaren
i habitaren,
per orde de sant Bernat,
uns monjos que per abat,
primer nombraren
a Grau, a qui destinat
per tal lo Sant ja el tenia.
Mare pia...

En eix temple venerada
sou estada,
d'abats i de monjos tants,
i dels pobles comarcans
visitada;
als qui haveu fet favors grans
en pestes i carestia.
Mare pia...

Vostre església que enriqueiren,
escolliren
per tomba els reis d'Aragó;
molts nobles amb devoció
los seguiren,
fent d'ella ric panteó
de catalana hidalgua.
Mare pia...

Havent errat son camí
entrà aquí,
Acmet, príncep mahometà,
que convertint-se abraçà
amb amor fi
la Regla i per Déu donà,
sang i vida amb valentia.
Mare pia...

Si fra Pere Marginet
de Poblet,
essent monjo apostatà,
per Vós la gràcia abastà,
i en perfet
penitent es canvià,
i amb grans virtuts resplendia.
Mare pia...

En Vós lo coix, lo tolit,
i adolorit.
la estèril i la partera,
troben Mare vertadera
en tot sentit,
qui en canviar-los s'esmera
son dolor en alegria.
Mare pia...

Causa de nostra alegria:
Mare pia
de Poblet, o gran Senyora,
siau nostra protectora.

la Pena, al capdamunt de la vall d'aquest nom. Poblet l'havia organitzada ja a la fi del segle XII, i apareix documentada el 1201 en un privilegi d'Innocenci III. Arran dels conflictes amb les poblacions veïnes, per raó dels bosc del monestir, aquesta granja sofrí diversos assaltaments, sobretot per gent de Montbalnc. Al darrer quart del segle XIII fou incendiada per montblanquins, els quals mataren, a més, un monjo i feriren dos conversos. El 1317, uns homes de la mateixa vila hi calaren novament foc i mataren el majoral, fra Pere Bafarot. El 1322, Jaume II, davant les pretensions del batlle de les Muntanyes de Prades, assignà al veguer de Montblanc la jurisdicció sobre aquesta granja, però el 1392, el monestir aconseguí els drets judicials sobre el lloc per compra al rei Joan I. La capella de la granja era dedicada a **Santa Magdalena**. Actualment és una casa forestal, el **Xalet de la Pena**.

A la banda meridional del municipi de Vimbodí, a l'esquerra del **torrent de Castellfollit**, afluent per la dreta del barranc del Tillar, es troba dins del bosc de Poblet l'antiga granja de **Castellfollit**, organitzada pels monjos a la segona meitat del segle XII; hi produïen principalment fusta i carbó. El 1366 fou mort per homes de prades el granger, fra Guillem Tost, la pedra tombal del qual, amb la seva imatge en relleu, es troba al claustre del monestir, amb una inscripció al mur que explica l'esdeveniment. Actualment, en el lloc on hi havia hagut l'antiga granja, s'ha bastit un nou edifici, propietat de Poblet, que serveix temporalment d'esbarjo per als monjos. A l'altra banda de la barrancada, en un cim, sobre la roca, hi ha les restes d'una torre de vigilància del segle XI.

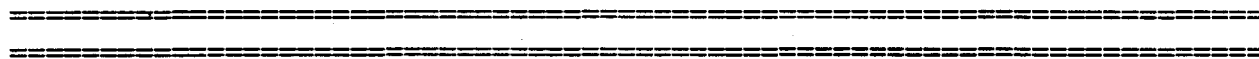
En aquest mateix sector del terme, però més a ponent, es troba la granja del **Tillar**, constituïda a la darrereria del segle XII. Fou un centre d'explotació forestal; actualment hi ha un xalet del servei forestal.

Al costat de l'actual carretera de Poblet a Prades i a uns vuit-cents metres del monestir, es troba l'antiga **Granja Mitjana**, organitzada a mitjan segle XII, damunt el lloc ocupat, en època romana, per una villa rústica; segons la tradició, fou la primera residència dels monjos, mentre iniciaven les construccions del monestir. Fou bàsicament agrícola i durant l'abadiat de Pere Virgili, a la fi del segle XVII, s'hi construí un pou de gel, que encara existeix, enderrocant.

A la banda sud-occidental del terme i a ponent del monestir, a l'esquerra del barranc del Tillar, al bell mig d'una extensa plana conreada es troba la granja de **Riudabella**, que els monjos organitzaren a la segona meitat del segle XII, probablement damunt d'una antiga villa romana, com ho testimonien les troballes de ceràmica *sigillata*, campaniana i vulgar, realitzades al seu entorn. Fou una de les primeres granjes del monestir constituïda dins del territori donat a Poblet per Ramon Berenguer IV. Com d'altres també sofrí assaltaments per part dels pobles veïns: a la fi del segle XIII, per veïns de l'Espluga; a mitjan segle XIV per servents de Berenguer de Jorba, que pretenia drets sobre Vallclara. L'any 1392 el monestir adquirí al rei Joan I els drets judicials sobre el lloc conjuntament amb els de Castellfollit, el Tillar i la Granja Mitjana. A la segona meitat del segle XV, l'abat Delgado hi féu diverses construccions i hi bastí també la capella, que encara es conserva, a la clau de volta de la qual hi figuren les seves armes. Al llarg dels segles XVI-XVIII, els abats pobletans feren diverses millores en aquesta granja, la més activa del cenobi, i la dedicada bàsicament al conreu de cereals, vinya i safrà i a la cria de bestiar. Després de la desamortització, l'heretat fou adquirida per la família Gil Moreno, que reféu els edificis amb un cert caire medievalitzant. Actualment, a més de la residència de l'esmentada família, alberga un restaurant.

Uns dos quilòmetres i mig al nord del monestir de Poblet es troba la granja de **Milmanda**. Esmentat el lloc com a **castell de Milmanda** el 1148, el monestir l'adquirí el 1163, quan hi constituí una granja agrícola i ramadera. Durant l'abadiat de l'abat Copons (1316-48) es cons-

truí la magnífica torre de l'entrada i defensa que li dóna una especial faició. Al començament del segle XV les seves terres foren establertes a emfiteutes i l'abat Guimerà, a la fi del segle XVI, hi féu notables millores.

BIBLIOGRAFIA

- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 7. El Camp de Tarragona.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1982).
- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 9. La Segarra, l'Urgell i la Conca de Barberà.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1983).
- ## Gran Enciclopèdia Catalana.
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1ª Edició, 1969).
- ## Això és Catalunya. Guia del Patrimoni Arquitectònic.
Departament de Cultura de la Generalitat.
Editorial Plaza i Janés. Barcelona. (1ª Edició, 1988).
- ## El Monestirs Catalans.
Antoni Pladevall, Francesc Català Roca.
Editorial Destino. Barcelona. (3ª Edició, 1974).
- ## Rutas Turísticas de Cataluña. Volumes I i II.
Francisco Gurri Serra.
Editorial Alpina. Granollers. (1975).
- ## Topoguia del GR-7-1. 2^{on} Fascicle : Vallfogona de Riucorb -Prades.
Comitè Català de Senders de Gran Recorregut. (1ª Edició, 1988).
- ## Muntanyes de Prades
Atlas Muntanyec nº 23. Serralades de la Costa Catalana.
Cartografia escala 1:25.000.
Editorial Montblanc. Granollers (1968)
- ## Dibuixos d'En Bernat Salvador.

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

Horari		Quilòmetres
Parcial	Total	

0.00	0.00	0.000
------	------	-------

Comencem l'etapa d'avui al parc (950 m) que hi ha al costat del barranc de la Font, a l'extrem nord de la vila comtal de Prades, a la sortida de la població en direcció a l'Espluga de Francolí.

Hem d'anar pel carrer que remunta el barranc tot vorejant el parc que queda a la dreta. Al començament del carrer, a mà esquerra, deixem un sender de petit recorregut que puja vers el Tossal de la Baltasana (1201 m), cim culminant de les Muntanyes de Prades. A la mateixa banda també hi ha una bàscula per a camions i tractors.

El carrer, encimentat, va pujant per entremig de xalets; un centenar de metres més endavant tenim, a l'esquerra, l'entrada al restaurant "Racó del Manelic".

0.03	0.03
------	------

Després de passar per una zona encara no edificada, deixem un camí a la dreta. A l'esquerra tornem a tenir xalets i a la dreta comença un camp d'avellaners, betulàcia arbustiva que ens acompanyarà durant bona part d'aquesta primera part de l'excursió. Més endavant, a l'esquerra, fan aparició les alzines.

0.04	0.07
------	------

Per l'esquerra se'ns separa un camí. Nosaltres seguim rectes planejant; el sòl deixa d'estar encimentat. A l'enforcall dels dos camins hi ha un gran xalet amb un magnífic mur de contenció elaborat amb carreus de pedra vermella; el camí el voreja una bona estona. Enrera, per damunt dels avellaners, tenim una bonica panoràmica de la vila de Prades.

0.05	0.12
------	------

Passem per davant de l'entrada de l'últim xalet, "El Rosetá" (*sic*), que queda a la nostra dreta. Poc més enllà, en un tram amb una mica de pendent, el sòl torna a estar encimentat.

0.03	0.15
------	------

Deixem un camí que s'enfila per l'esquerra; a la dreta tornem a tenir camps d'avellaners.

0.02	0.17
------	------

Passem novament per un tram encimentat; deixem una entrada, barrada amb una cadena, a l'esquerra.

0.04 0.21

Se'ns uneix un camí que baixa per l'esquerra. A la dreta deixem un camí que es dirigeix vers una petita edificació situada prop del llit del barranc.

Enfront veiem els talussos de la gran bassa que serveix de dipòsit d'abastiment de la vila de Prades.

0.01 0.22 1.650

Arribem en una bifurcació al peu de la gran bassa amb un pal indicador. Hem d'anar per la branca de la dreta que baixa lleugerament per anar a creuar el llit del barranc i continuar pujant per l'altra vessant.

0.03 0.25

A la dreta deixem dos camins que s'enfilen separatament a partir d'una arrel comuna. A l'esquerra, a l'altra vessant, veiem el talús del gran dipòsit.

Tornem a creuar el llit del torrent i pugem amb més pendent.

0.04 0.29 2.150

Troblem una bifurcació (1020 m); la branca esquerra, que segueix recta, més estreta i menys fressada, ens portaria fins al coll del Bosc des d'on es pot pujar al Tossal de la Baltasana. Nosaltres seguirem per la branca de la dreta, més ampla, que fa un revolt.

0.06 0.35 2.550

Nova bifurcació; ara hem de rebutjar la pista que puja cap a la dreta i es dirigeix vers l'ermita de l'Abellera i hem de seguir endavant per la branca que segueix recta. Mica en mica la vall, que ací rep el nom de torrent dels Bassots, es va estrenyent.

0.06 0.41 2.910

Per la dreta se'ns uneix un camí que baixa; hi ha un pal indicador. Hem de seguir endavant pujant amb fort pendent.

Davant, a l'esquerra i enlairada, veiem una edificació blanca.

0.08 0.49 3.360

Arribem al capdamunt de la pujada (1130 m); la construcció que vèiem ara queda una mica per sota del nostre nivell. Ací hi ha una bifurcació amb un pal indicador: el camí que se'n va per l'esquerra, planer, es dirigeix cap a la Cova d'en Pere i la Roca del Grínjol. Hem d'anar

cap a la dreta, fent un revolt i pujant lleugerament; una mica més enllà la pista planeja.

0.02 0.51 3.490

Passem per l'indret anomenat l'Era del Mas de l'Espasa. Ací el camí fa un revolt cap a l'esquerra deixant un trencall una mica desdibuixat que segueix recte; a l'enforcall dels dos camins hi ha un petit pla que en el seu temps deuria ésser l'era esmentada.

Per aquesta zona comencem a veure roures rebolls que són roures de fulla tova, varietat característica de les Muntanyes de Prades.

0.04 0.55

El camí passa per les envistes del mas de l'Espasa, les restes del qual es veuen a l'esquerra una mica enlairades. A la dreta s'ofereix una magnífica panoràmica de la serra de la Mussara; el camí baixa suaument.

0.04 0.59 4.030

Desemboquem en una esplanada; ací el camí bifurca. Hem de rebutjar la branca que segueix recta i continuar per la que es decanta cap a la dreta baixant lleugerament.

A l'esquerra, per entremig dels pins, es pot veure, en direcció nord-est, la característica Roca del Grínjol. Poc més enllà, a la dreta, tenim el camí d'accés de nova construcció que baixa vers la bassa de la font dels mas de l'Espasa que es troba a una vintena de metres. El nou camí després de passar per la font retorna al camí que seguim una mica més endavant.

0.02 1.01

Fem un ampli revolt cap a l'esquerra deixant una esplanada a la dreta i un trencall també a la dreta que baixa. Val la pena acostar-se a l'extrem de l'esplanada per gaudir de l'àmplia panoràmica que s'hi ofereix. El camí continua endavant baixant.

0.02 1.03

Voregem un petit pla on hi ha un cartell indicador de la prohibició de fer foc. El camí va girant cap a la dreta i comença a planejar pels anomenats Plans de Pagès (1120 m). A l'esquerra tenim la vall del barranc dels Torners.

0.04 1.07

La pista es desdobla; la branca nova que segueix paral·lela a la vella per l'esquerra, s'ha fet per evitar els bassols que s'hi formen en temps de pluja. Una mica més endavant s'unifiquen.

0.04 1.11

Deixem un camí que se'n va per la dreta.

0.02 1.13 4.970

S'arriba en una cruïlla de pistes situada en el collet de la Font del Diner, a la capçalera del barranc de Saboquers, afluent del riu Brugent. Hi ha un pal indicador que ens indica que estem en els Plans de Pagès; la branca de la dreta va cap al mas del Gravat i després segueix pel barranc de les Fontetes fins arribar a Capafonts. Nosaltres hem de seguir endavant en direcció est planejant per la carena.

Per ací seguim la divisòria entre els termes municipals de Prades i de Vimbodí i per tant entre les comarques del Baix Camp i la Conca de Barberà.

0.02 1.15

Ens trobem amb un nou desdoblament del camí; seguirem per la branca de la dreta que correspon al seu antic traçat i està més envoltada de vegetació. De moment les dues branques van paral·leles però després se separen.

0.02 1.17

El camí comença a fer un gir cap a l'esquerra per tal de vorejar la capçalera d'una vall secundària del barranc de Saboquers; ací deixem un caminó que se'n va per la dreta travessant la suau fondalada. Una metres més enllà toquem tangencialment la nova variant del camí que havíem perdut de vista però immediatament ens en tornem allunyar car anem cap a la dreta. La variant se'n va per l'espai obert d'un tallafocs.

0.03 1.20

Per la dreta se'ns uneix el caminó que ha fet dreuera travessant el fondal.

0.04 1.24

Arribem en un tallafocs per on passa un camí una mica malmès; hem de seguir-lo cap a la dreta. Davant nostre, més enllà dels colls dels Costers d'en Perroi, de la Caldereta i de la Cova Fumada, veiem la Mola d'Estat o dels Quatre Termes. Mica en mica el pendent va augmentant fins arribar a fer-se considerable i el camí es transforma en un reguerot. **Compte amb les relliscades !**

0.06 1.30

Arribem al capdell de la forta baixada; per l'esquerra se'ns uneix un senderol. Seguim endavant.

0.01 1.31 6.190

Trobem el pal indicador del coll dels Costers d'en Perroi (1049 m). A l'esquerra deixem un camí que baixa pel Racó dels Avellaners fins anar a trobar la pista que es dirigeix a Castellfollit, vorejant els contraforts de la Serra Llarga. Continuem endavant per un senderol que puja per la carena; poc després baixem suaument i entrem en el bosc.

La carena que seguim rep el nom dels Castellets. De sobte se'ns obre la panoràmica per damunt de la profunda vall del riu Brugent; al fons es retalla la característica silueta de Mont-ral, encimbellat dalt del seu turó. Passem al vessant esquerra de la carena i planegem una estona.

0.13 1.44

Travessem un pas entre roques i continuem per l'altra vessant de la carena.

0.01 1.45

Canviem novament de vessant i baixem lleugerament; a l'esquerra s'estèn el gran bosc de Poblet. Més endavant tornem a pujar; el sòl és ple de pedres.

0.12 1.57 7.380

El senderol desemboca en una pista, al coll de la Caldereta (1046 m); és la pista que ve del Colt del Llop i que finalitza en aquest punt. A l'esquerra hi ha un pal indicador que ens diu d'on venim i també que el sender que baixa per la dreta, per on acaba la pista, va cap al mas d'en Toni i que el que surt una mica més enllà, per l'esquerra, va a Castellfollit. Nosaltres seguirem l'ampla pista pujant una mica.

0.02 1.59 7.490

Hem d'abandonar la pista i enfilarnos per un senderol que puja amb **fort pendent** cap a la dreta per entremig de pins centenaris.

0.07 2.06

Finalitza la forta pujada; el senderol continua l'ascensió però ara ho fa suaument la qual cosa ens permet gaudir de la panoràmica de la vall de Castellfollit.

0.05 2.11 7.990

Arribem al collet de la Cova Fumada (1121 m) on hi ha un pal indicador. La coova queda a uns 50 metres seguint un viarany que se'n va per la dreta; de fet és una gran bauma arrangada com a aixopluc. També a la dreta, una mica més endavant, tenim un sender que baixa i que als

20 metres bifurca: la branca de l'esquerra planeja fins al coll de Viladecabres i la de la dreta baixa al mas d'en Toni.

Hem de seguir endavant per un senderol que s'enfila ràpidament per l'estrep occidental de la Mola d'Estat. Pugem els últims metres grimpant per un graonet.

0.03 2.14 8.100

Desemboquem en el pla de la Mola d'Estat o dels Quatre Termes (1135 m) dita així perquè una mica més endavant conflueixen els termes municipals de Prades, Vimbodí, Mont-ral i Rojals, si bé aquest últim és avui dia agregat de Montblanc. El cim de la Mola, però, encara pertany a Prades.

A l'esquerra hi ha un mirador magnífic sobre el bosc de Poblet amb Castellfollit en primer terme. Més enllà es veu la gran depressió del Segre i al fons el Montsec, i en dies clars, els cims nevats del Pirineu. A l'altra banda, en direcció sud, veiem la silueta característica de Mont-ral i als nostres peus el riu Brugent, amb el mas d'en Toni; més a la dreta queda Capafonts.

A l'esplanada, damunt d'una gran roca, hi ha una capelleta amb un pessebre.

Continuem per un camí que surt per l'extrem oriental del pla; pocs metres més endavant travessem un marge que delimita el recinte del pla de la Mola; a l'entrada hi ha una placa del Centre Reus Deportiu convidant-nos a respectar el paratge. Deixem una esplanada a la dreta i seguim endavant per una ampla pista que planeja.

0.07 2.21 8.630

A l'esquerra del camí hi ha la Taula dels Quatre Batlles, en el lloc de coincidència dels termes de Prades, Vimbodí, Mont-ral i Rojals.

Explica la llegenda que en temps pretèrits en aquest indret hi havia una rústega taula feta de pedres on s'hi reunien els batlles dels quatre pobles esmentats per tal de discutir sobre els afers comuns sense haver de sortir dels seus termes respectius. Amb el pas dels anys aquella taula es malmeté arribant a desaparèixer. La Secció Excursionista del Reus Deportiu en construí una de nova amb una pedra de molí amb una fita al seu bell mig on hi ha representats els escuts dels quatre pobles. El mes de novembre de 1970 se'n feu ofrena als quatre batlles, els quals es reuniren al seu voltant però no per a discutir de cap afer sinó per a disfrutar d'un bon àpat acompanyants dels dos-cents excursionistes que assistiren a l'acte.

Enfront de la taula, a l'altra banda del camí, hi ha un pal indicador. Seguim endavant per l'àmplia carena.

0.01 2.22

Se'ns uneix un camí per la dreta.

0.04 2.26

A la dreta del camí hi ha un vèrtex geodèsic. La pista gira cap a l'esquerra.

Comencem a travessar un planell; a la dreta deixem un pal indicador i un camí que ve del mas Mateu. Planegem seguint la divisòria entre els termes municipals de Vimbodí i Rojals (Montblanc).

0.05 2.31

Per la dreta se'ns uneix una pista. Poc més enllà la pista que seguim es desdobra; hem d'anar per la branca de la dreta que continua endavant baixant.

0.02 2.33 9.460

Arribem al coll del Clot del Llop (1060 m), on s'enllaça la Mola del Guerxet amb la dels Quatre Termes. Ací hi ha una cruïlla de pistes amb un pal indicador coronat per una capelleta amb la imatge de la Verge de la Misericòrdia, patrona de Reus, instal·lada l'any 1959 pel Reus Deportiu amb motiu del seu cinquantenari.

A l'esquerra tenim la branca desdoblada del nostre camí i també una pista que va cap al coll de la Caldereta i Prades. La pista de la dreta, que baixa cap a llevant, és el GR-7-1 que es dirigeix vers els Cogullons i Rojals. A partir d'ací **deixarem el GR-7-1** i continuarem per la pista que segueix recta, en direcció nord, cap a la Pena, seguint la variant **GR-7-1-4**. Planegem pel mig d'un tallafocs seguint la carena.

0.08 2.41

Abandonem el tallafocs que continua per la carena que se'n va cap a l'esquerra i seguim endavant entrant en el frondós bosc del Guerxet situat dins del terme municipal de Rojals.

0.01 2.42 10.140

El camí fa un revolt cap a la dreta baixant; a l'esquerra queda un trencall que puja vers l'Era de la Guineu.

0.06 2.48 10.590

A la dreta deixem una pista que se'n va cap als Cogullons; planegem per un espai obert i més enllà tornem a baixar de forma suau.

0.07 2.55

Fem un revolt cap a la dreta per tal de salvar un petit fondal; a la vora dels camí hi ha uns quants troncs. A la dreta, lluny i una mica elevada, es veu el mas del Sabater.

0.07 3.02

Retrobem el tallafocs i el seguim. Més enllà, per la dreta, se'ns uneix un camí.

0.04 3.06 11.980

Trobem el pal indicador del sender que va als Cogullons passant pel bosc del Guerxet. Seguim endavant tot baixant.

0.03 3.09 12.170

Arribem al coll de la Mola (1004 m), al peu d'una gran roca vermellosa; damunt de la roca hi ha un pal indicador. A la dreta tenim un camí, barrat, que baixa cap al bosc del Guerxet; la pista segueix endavant en direcció a Rojals. Abans el GR-7-1-4 s'enfilava per l'esmentada roca per anar a passar pel cim del turó que tenim enfront. Ara segueix un nou traçat que voreja el turó per la vessant de ponent sense enfilarse. Així doncs, hem de situar-nos al peu de la roca i anar cap a l'esquerra seguint un senderol que de moment baixa i tot seguit comença a planejar. A partir d'ací tornem a seguir per la divisòria dels termes municipals de Vimbodí i Rojals.

0.03 3.12

A la dreta, al peu del cingle, deixem les restes d'una edificació.

0.07 3.19

Passem a frec d'una paret de roca.

0.10 3.29

Pugem lleugerament per tal de salvar un petit estrep de roca; a l'esquerra tenim una magnífica panoràmica sobre el barranc de l'Argentada encerclat per una gran cinglera que culmina en el pic de l'Àliga.

0.03 3.32 13.600

El senderol desemboca en el coll de la Creu de l'Ardit (1010 m) on troba la pista que baixa pel tallafocs; hi ha un pal indicador. Hem de seguir cap a l'esquerra en direcció a la Pena.

0.05 3.37

En un ampli revolt cap a l'esquerra deixem un pal indicador a la dreta del camí.

0.04 3.41 14.270

S'arriba a l'indret anomenat Els Plans, amb pinedes molt frodoses. Ací ens trobem amb un tallafocs transversal; a la dreta hi ha una pista que baixa cap al mas d'en Llort i els Plans de la Vila. Hem de seguir pel tallafocs cap a la dreta de moment baixant suaument i després planejant.

0.11 3.52 15.150

Compte ! Hem de deixar el tallafocs per seguir una pista transversal cap a l'esquerra que passa per entremig de dos pins. Una mica més enllà la pista es transforma en un senderol que va baixant.

0.01 3.53 15.210

En un revolt deixem a l'esquerra el pal indicador de l'antic camí de Prades.

0.02 3.55 15.370

Arribem al mirador de la Pena (1000 m) amb una panoràmica formidable sobre la part occidental de la Conca de Barberà. Als nostres peus tenim les edificacions del monestir de Santa Maria de Poblet, a la seva dreta, Les Masies i, més enllà, l'important nucli de l'Espluga de Francolí.

D'esquerra a dreta veiem les ondulacions de la serra de Prades, després la Punta Curull o Cogulla de la serra La Llena, les serres de Vimbodí i Vinaixa, les de Senant, la serra del Tallat i al final la piràmide de Forès. Al fons, en dies clars, es veu la serralada pirinenca.

Marxem del mirador per un caminet que surt per l'esquerra; pocs metres més enllà l'hem de deixar per agafar un viarany que baixa fort cap a la dreta. Poc després el viarany bifurca; seguim per la branca de l'esquerra.

0.03 3.58

Desemboquem en el caminet que havíem deixat; el seguim cap a la dreta. Una mica més endavant hem de salvar un petit esllavissament; baixem tot fent ziga-zagues.

0.06 4.04 15.820

El caminet finalitza en una pista forestal; l'hem de seguir cap a la dreta.

0.01 4.05 15.890

Arribem en una esplanada amb arbres on hi ha la font del Deport. Per l'esquerra se'ns uneix una pista que puja de les Masies; està barrada amb una tanca.

Hem de seguir endavant; a la dreta deixem un abeurador i més enllà una placeta amb un banc de pedra. Compte perquè hem de salvar una cadena que ens barra el pas.

0.03 4.08 16.090

A l'esquerra de la pista trobem un monolit del Cos d'Enginyers Forestals (889 m); uns metres més endavant **hem de deixar** la pista per agafar un senderol que baixa per l'esquerra.

De moment seguim la direcció d'una línia elèctrica però més endavant decanem cap a l'esquerra baixant per entremig del bosc.

0.05 4.13 16.320

Desemboquem en una pista i la seguim cap a l'esquerra travessant un bosc amb una gran varietat d'arbres i arbusts; podem veure-hi teixos, grèvols, tells, moixeres, aurons, boixos, roures i pinars de pi roig.

0.02 4.15 16.480

Passem pel peu de la Penya Roja; el terreny és vermellós degut a l'arenisca. Anem pel vessant sud d'un altiplà; més enllà entrem en un terreny pissarrós.

0.05 4.20

Troblem una bifurcació; hem de rebutjar la branca de l'esquerra que segueix recta i puja lleugerament i anar per la de la dreta que baixa.

0.01 4.21

Passem per un collet pel costat d'un tallafocs; hi ha una fita.

0.05 4.26 17.030

El camí fa un revolt cap a l'esquerra i travessa el tallafocs. Poc després, s'uneix a ell. Seguim pel tallafocs que baixa per la carena de moment amb pendent moderat però que va augmentant progressivament fins a fer-se **molt pronunciat. Compte amb les reliscades !**

0.10 4.36

Arribem al collet de la Vena (680 m). En aquest punt el GR-7-1-4 decanta vers la dreta per anar cap a la Trinitat. Nosaltres **hem d'abandonar-lo** i seguir el sender de petit recorregut, marcat amb ratlles grogues i blanques, que va cap a les Masies i Poblet. Així doncs, baixem pel vessant nord del collet per un senderol que segueix l'escorrentiu d'aigües molt ple de vegetació.

0.10 4.46

El senderol desemboca en un camí més ample; el seguim cap a la dreta baixant pel fons de la vall. Mica en mica ens anem separant del llit del torrent que queda a la nostra dreta a un nivell inferior.

0.10 4.56

Arribem a les envistes d'una casa; passem a frec de les seves parets i desemboquem en una ampla pista just enfront de la seva entrada. Hem de seguir la pista cap a l'esquerra pujant lleugerament.

Més enllà la pista planeja. A l'esquerra deixem el camí d'accés a una finca; a la dreta tenim una àmplia panoràmica sobre l'Espluga de Francolí.

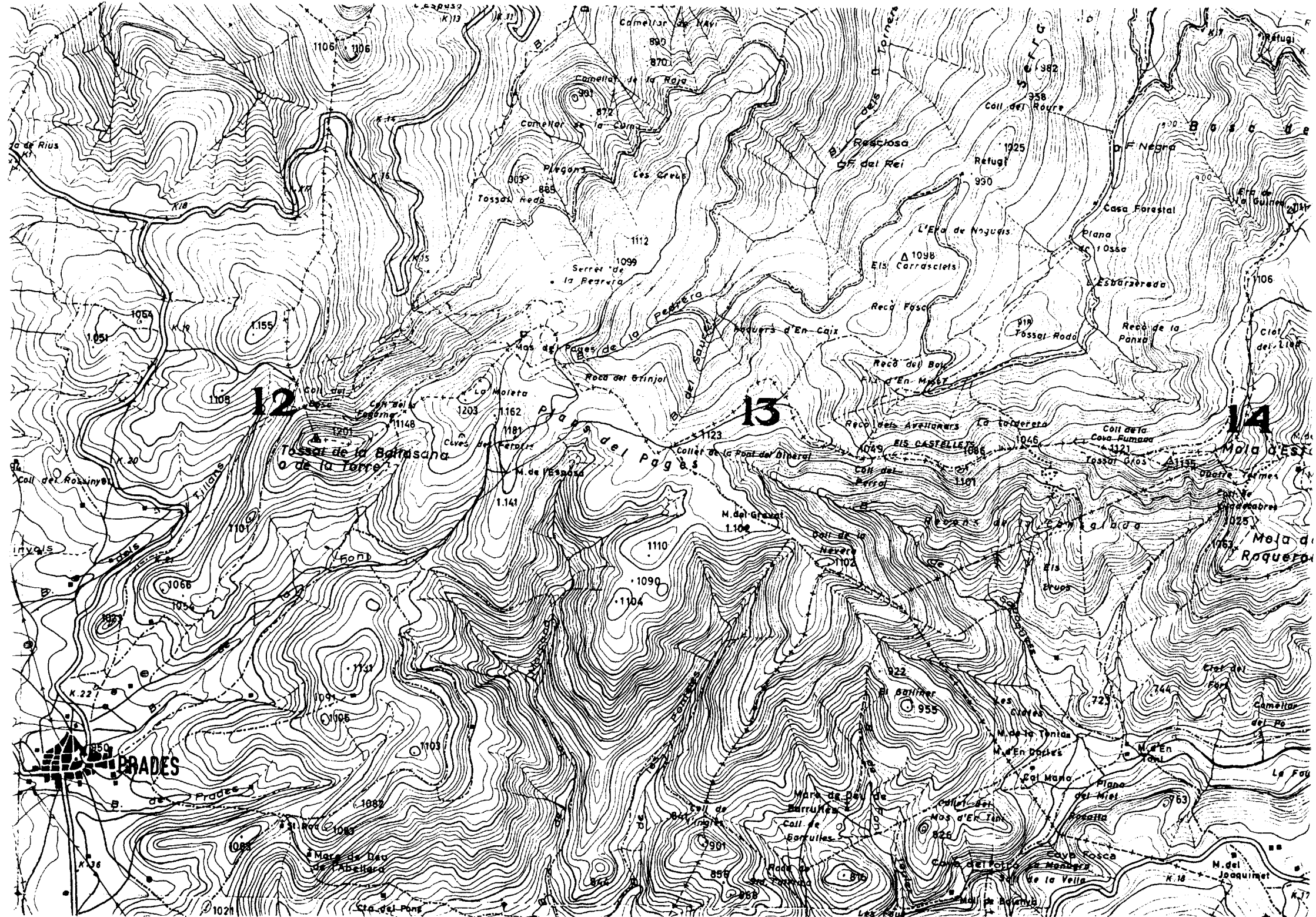
Després d'una suau pujada i de passar per davant d'algunes finques s'arriba en un collet des d'on veiem les Masies. El camí baixa fent un ampli revolt esquerra/dreta.

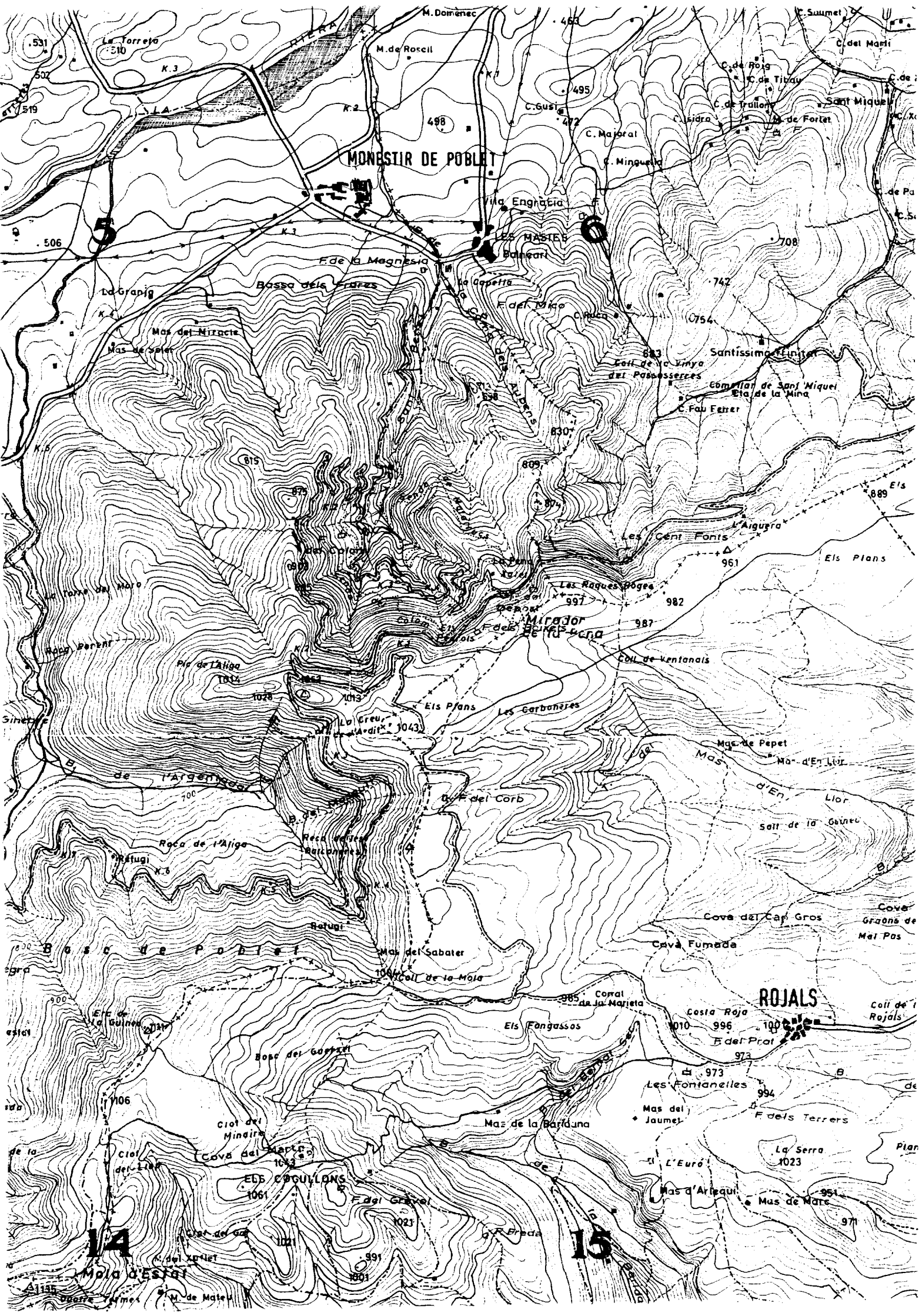
0.10 5.06

Entrem en el conjunt d'hotels i residències conegut per les Masies (550 m). A la dreta queda l'hotel "Masia Codet"; seguim endavant fins arribar a la carretera que ve de Poblet, enfront de l'hotel "Monestir"; en aquest punt finalitzem l'etapa.

Agustí Poch

Juny 1992

L'AYALA
AMB LA "PAJARA"
DE SEMPRE

DES DE QUE
NO TENIM
VIDEO AIXÒ
NO ES EL
MATEIX

PRAN!!

BON
ESTIU A
QUASI
TOTS

(MONNIC)